MOOC – definice a rámec kvality

Lucie Rohlíková

ČADUV

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Plzeň, 2016

Fenomén MOOC

M	O	O	C
massive	**on-line**	**open**	**course**
Je určený pro tisíce i statisíce studentů	Využívá internet a technologie Web 2.0	Je otevřený zájemcům o studium z celého světa	Má charakter kurzu celoživotního vzdělávání

MASIVNÍ

- Online kurz určený pro velké množství účastníků
- >150 (Dunbarovo číslo)
- Podmínkou není neomezený přístup

Pro MOOC je typický velký počet studentů, kteří kurzy nedokončí – až 93%.

OTEVŘENÝ

- Kurz je přístupný (téměř) komukoli a kdekoli, pokud má připojení k internetu.
- Někdy stanoven limit – např. věkový limit 16 let; přístup účastníkům ze zemí, na které jsou uvaleny sankce apod.
- Někdy stanoven termín kurzu (někdy je obsah přístupný stále).

ON-LINE

- Kurz je možné kompletně absolvovat on-line.

- Aktivity off-line nebo face-to-face jsou možné, ale je jako doplňkové.

(nejsou součástí MOOC kurzu a nemohou být povinné)

KURZ

- Studijní jednotka nabízí kompletní absolvování kurzu obsahující
  - vzdělávací obsah
  - interakce mezi vrstevníky (včetně omezených interakcí s akademickými pracovníky) s cílem usnadnění studia.
  - aktivity / úkoly, testy, včetně zpětné vazby
  - jistou (neformální) možnost uznání absolvování
  - studijního průvodce / osnovu
- Rozsah min. 1 ECTS (typicky 1 – 4 ECTS)
  - 1 ECTS = 25 – 30 hodin studia

Evropský rámec kvality

OpenupEd Quality Label – základní kritéria

- Otevřenost vůči studentům
- Digitální otevřenost
- Učení zaměřené na studenta
- Autonomní učení
- Interakce podporovaná médii
- Uznatelnost
- Zaměření na kvalitu
- Různorodost

Evropský rámec kvality

Základní kritéria jsou sledována na těchto úrovních:

- Úroveň instituce
  - Strategický management
  - Návrh programu
  - Návrh kurzu
  - Průběh kurzu
  - Podpora zaměstnanců
  - Podpora studentů
- Úroveň kurzu

Úroveň instituce
Strategický management I

- Instituce má strategii pro MOOC, která je v souladu s celkovou strategií pro e-learning, otevřené vzdělávání a otevřené licence.
- Výzkum a monitorování vývoje ve vzdělávání a technologiích pronikají do návrhu MOOC kurzů. Existuje rámec, který toto umožňuje.
- Instituce má strategii pro odpovídající financování vývoje MOOC kurzů. Má obchodní model odpovídající poslání instituce, který řeší udržitelnost MOOC kurzů.

Strategický management II

- Instituce má nastavený vztah k účastníkům MOOC kurzů, který řeší etické a právní aspekty včetně otázek přístupnosti a ochrany dat.
- Aktivity využívající spolupráci a partnerství mají jasně definované role a odpovědnosti s tím, že tam, kde je to třeba, existují konkrétní dohody. Existují pravidla, která zahrnují otázky jako jsou práva duševního vlastnictví a otevřené licence.
- Instituce má pravidla pro kvalitu v souladu s národními rámci a nabídka MOOC kurzů těmto pravidlům odpovídá.

Návrh programu

- Instituce má jasně definovaný vztah mezi svým portfoliem MOOC kurzů a svým základním studijním programem.
- Kromě znalostí a porozumění umožňuje portfolio MOOC kurzů také rozvoj kognitivních dovedností, klíčových/přenositelných dovedností a profesních/praktických dovedností.

Návrh kurzu

- Instituce nabízí šablony kurzů nebo návody na grafický návrh a prezentaci MOOC kurzů, aby tak podpořila jednotný styl přes celé portfolio. Tyto šablony jsou dostatečně flexibilní, aby vyhověly spektru vyučovacích a studijních metod.
- Studijní materiály kurzů včetně zamýšlených studijních výstupů jsou pravidelně kontrolovány, aktualizovány a vylepšovány za použití zpětné vazby od dotčených hráčů.
- Instituce má specifikovánu otevřenou licenci pro MOOC komponenty a má mechanismus sledování práv duševního vlastnictví.

Poskytování kurzu

- Platforma MOOC kurzů je spolehlivá, bezpečná a zajištuje odpovídající úroveň soukromí. Je zajištěna údržba systému, monitoring a kontrola výkonnosti.
- Platforma MOOC kurzů poskytuje sadu online nástrojů vhodných pro přijaté vzdělávací modely.
- Existuje mechanismus pro monitorování a evaluaci MOOC kurzů pomocí kvantitativních a kvalitativních přístupů.

Podpora zaměstnanců

- Instituce poskytuje odpovídající školení pro akademické a technické pracovníky k vytvoření dovedností nutných pro vývoj a poskytování e-learningu.
- Výzkum ve vzdělávání a inovace v e-learningu jsou považovány za prestižní činnost. Existuje mechanismus k šíření osvědčených postupů.
- Instituce poskytuje adekvátní podporu a zdroje MOOC zaměstnancům a správně řídí pracovní zatížení.

Podpora studentů I

- Studenti MOOC kurzů mají k dispozici jasné a aktuální informace o kurzech včetně cílů, metod výuky a hodnocení, časové zátěže a vstupních znalostí. Kde je to možné, kurzy by měly být v souladu s národními a evropskými akademickými rámci nebo specifikacemi.
- Práva, role a odpovědnosti studentů MOOC kurzů a jejich instituce jsou jasně formulovány.

Podpora studentů II

- Instituce používá sociální networking k posílení akademických komunit mezi studenty MOOC kurzů.
- Studenti MOOC kurzů mají k dispozici jasně definované způsoby, jak získat akademickou, technickou a administrativní pomoc. Úroveň pomoci poskytované institucí je jasně formulovaná.

Úroveň kurzu I

- Je zajištěno jasné vymezení výsledků učení - jak pro znalosti, tak pro dovednosti.
- Existuje logická soudržnost mezi výsledky učení, obsahem kurzu, strategiemi výuky a učení se (včetně použití médií) a metodami hodnocení.
- Aktivity kurzu pomáhají studujícím vytvářet vlastní učební látku a komunikovat ji ostatním.

Úroveň kurzu II

- Obsah kurzu je relevantní, přesný a aktuální.
- Zaměstnanci, kteří píší a poskytují kurz, mají dovednosti a zkušenosti, aby to mohli dělat úspěšně.
- Komponenty kurzu mají otevřenou licenci a jsou správně označeny. Znovupoužití materiálů je podporováno vhodným volbou formátů a standardů.
- Kurzy jsou v souladu s doporučeními pro grafický návrh, prezentaci a přístupnost.

Úroveň kurzu III

- Kurz obsahuje dostatečné množství interaktivity (student-obsah nebo student-student) k povzbuzení aktivního zapojení se. Kurz poskytuje studujícímu pravidelnou zpětnou vazbu prostřednictvím sebehodnotících aktivit, testů nebo zpětné vazby od spolustudujících.
- Výsledky učení jsou vyhodnoceny za použití vyváženého formativního a sumativního hodnocení přiměřeného k úrovni certifikace.

Úroveň kurzu IV

- Hodnocení je explicitní, spravedlivé, validní a spolehlivé. Jsou zavedena opatření k potírání napodobování a plagiarismu, která jsou přiměřená úrovni certifikace.
- Materiály kurzu jsou kontrolovány, aktualizovány a vylepšovány za použití zpětné vazby od dotčených hráčů.

Kontakt

Lucie Rohlíková

Ústav celoživotního vzdělávání
Západočeská univerzita v Plzni

lrohlik@ucv.zcu.cz
+420 604 115 360